

روانسازی تجارت

بخش چهارم

از: ماریا لیوانس کاتوئی، دبیر کل ICC

اصولی به نظر می‌رسد. اول از طریق تبادل تجربه‌های دست اول ذیربط. تاکنون دیده‌ایم که اندازه‌گیری روانسازی تجارت چقدر مشکل می‌باشد و چقدر مشکل خواهد بود که تشخیص دهیم موفقیت مطالب تبیین شده و راه‌حل‌های ابداع شده واقعاً به چه میزان در عمل سودمند خواهد بود. در حیطه روانسازی تجارت بازرگانی در مرکز ثقل فعالیت می‌باشد. شرکت‌ها دارای نقطه نظرهای خاصی می‌باشند که با کمک آن موفقیت‌های نسبی اقدامات و سیاست‌های گمرکی جهان را می‌توان مقایسه کرد. بازرگانی می‌تواند در تعیین و تعریف مشکلات که قدم اول پیدایش راه‌حل می‌باشد کمک نماید.

دوم گفتگو. گفتگو کلید پیروی از مقررات می‌باشد. به زبان صریح‌تر، بدون همکاری اکثریت تجارت‌کنندگان اعمال کنترل‌های مرزی غیرممکن می‌باشد. از طرف دیگر حسن رابطه با تجارت‌کنندگان منتج به ایجاد روش‌های همگن و استانداردهای توافق شده می‌گردد که در نهایت موجب رعایت بهتر مقررات با حداقل مشکل و هزینه برای دولت و نظام بازرگانی خواهد گردید. وضع مقررات جدید احتمالاً برای بازرگانان ایجاد هزینه می‌نماید و ایجاد تفاهم بهترین راه برطرف کردن مقاومت می‌باشد. گفتگو همچنین کمک می‌کند تا فشار اضافی روی منابع گمرکی که بیش از حد گسترده شده‌اند تخفیف یابند. در بسیاری از کشورها سوء ظن متقابل بین گمرک و جامعه تجاری از گسترش همکاری در حوزه‌های مبارزه با تقلب، اقدامات اجرایی و جمع‌آوری اطلاعات جلوگیری می‌نماید. در فعالیت‌های روزمره تبادل نظر با مأمورین اجرایی امکان تعیین و تشخیص تغییرات عمده در محل و حجم فعالیت‌های کلیدی

مشکلات و گسترش مزایای تجارت آزاد و با اتکا به تجارب ارزنده خود در زمینه روانسازی تجارت، گردهمایی ماهه سال ۲۰۰۲ میلادی را برپا نمود تا فضایی مناسب و بی‌طرف برای تصمیمگیران بخش خصوصی و عمومی به وجود آید. تشکلهای و شرکت‌های علاقمند به امر روانسازی تجارت از نقاط مختلف جهان گردهم آمدند تا نظرات و ملاحظات عملی خود را در زمینه روانسازی تجارت در محیط جدید جهانی مطرح نمایند.

مقالات این بخش توسط مسوولین بلندپایه شرکت‌ها و انجمن‌های بین‌المللی تجارت که در روانسازی تجارت ذینفع می‌باشند تهیه شده است. این مقالات حاوی نظرات، تمایلات و اهداف جامعه بازرگانی بوده که از مقررات بین‌المللی حاصل از موافقتنامه‌های چندجانبه در روانسازی تجارت حمایت می‌کند. یکی از بحث‌های اساسی توان و آمادگی جامعه بازرگانی در حمایت از روانسازی تجارت است که متضمن راه‌حل‌های فنی و عملی موثر در روانسازی باشد.

اهمیت روانسازی تجارت در بازرگانی

اینکه سازمان‌های بین‌المللی و بسیاری از دولت‌ها در حال حاضر با جامعه تجارت رابطه فعال دارند بیانگر این واقعیت است که نقش تجارت و بازرگانی به عنوان شریکی ارزشمند و معتبر در تحقق اهداف روانسازی به رسمیت شناخته شده است.

برای دستیابی به پیشرفت‌های واقعی در روانسازی تجارت، بازرگانی را باید به عنوان یک منبع یا حتی یک منبع اجتناب‌ناپذیر در نظر داشت. چگونه می‌توان مثمرتر بود؟ چهارراه

اشاره:

پیشرفت‌های چشمگیر تکنولوژی‌های جدید پیوسته جهان را کوچکتر از گذشته نشان می‌دهد. از طرف دیگر، عبور کالا و اطلاعات از مرز کشورها بسیار ساده‌تر از گذشته صورت می‌گیرد. اقدامات اتخاذ شده در زمینه روانسازی تجارت جهانی این امکان را افزایش می‌دهد که حرکت کالا بین کشورهای جهان و جریان اطلاعات تجاری سریع‌تر از گذشته ممکن گردد. روانسازی تجارت کمک می‌کند تا عامل رقابت‌پذیری بین فعالان تجارت جهانی تقویت گردد، فضای تجاری قابل اعتمادتری شکل گیرد و رشد اقتصاد جهانی و کاهش فقر قرین تحقق گردد.

فرآیند تجارت جهانی به شرطی که ساده، شفاف و کارا تعیین شود و در یک نظام باز و منسجم تجاری عمل نماید و با استانداردهای قابل اجرای تجارت جهانی همراه باشد، کیفیت و شرایط سرمایه‌گذاری و تجارت را بهبود خواهد بخشید. البته دستیابی به تمامی مزایای حاصل از روانسازی تجارت جهانی بدون حمایت اراده سیاسی کشورها میسر نمی‌گردد. کنفرانس بین‌المللی روانسازی تجارت که توسط "کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا" در روزهای ۲۹ و ۳۰ ماه مه سال ۲۰۰۲ میلادی تشکیل گردید، الزام به وجود اراده سیاسی جهت اعمال معیارهای روانسازی تجارت را روشن نمود.

به‌رغم نکات مثبت فوق، هر روز نگرانی‌های جدیدی در رابطه با بروز شکاف‌های فزاینده بین کشورهای مشتاق به فعالیت در تجارت جهانی به خصوص بین کشورهای توسعه‌یافته از یک طرف و کشورهای در حال رشد و یا در مرحله گذار از طرف دیگر، عنوان می‌گردد. کمیسیون اقتصادی سازمان ملل برای اروپا به منظور چاره‌اندیشی جهت برون‌رفت از این

تجاری را میسر نموده و در نتیجه به گسترش منابع گمرکی کمک می‌کند. سوم بازرگانی. بازرگانی می‌تواند تخصص خود را در اختیار دیگر بخش‌ها بگذارد. بازرگانی تاکنون موفق شده است که برای تسهیل در حرکت بین‌المللی کالا راه‌حل ایجاد کند. تبادل اطلاعات و تجربه‌های حاصله از تکنولوژی، فرایند لجستیکی و مدیریت اطلاعات برای مثال نه تنها به پیدایش راه‌حل‌های متقابلاً سازگار و در نتیجه کم هزینه و موثرتر می‌انجامد بلکه تداوم گفتگو این امکان را به دولت‌ها می‌دهد که با آخرین تحولات در روش‌های بازرگانی و ابزار تکنولوژیکی هماهنگ باشند.

و بالاخره بازرگانی با ارایه کمک‌های عملی می‌تواند در امر روانسازی تجارت موثر باشد. از دو نمونه ممتاز همکاری بین بازرگانی با گمرک برای ایجاد تسهیلات در تجارت می‌توان نام برد. اولی سیستم ATA کارنه که مشترکاً توسط سازمان گمرکات جهانی و فدراسیون جهانی اتاق‌های وابسته به اتاق بازرگانی بین‌المللی به کار گرفته شد و همچنین ائتلاف ضد قاچاق بازرگانی (BASC) نام برد. بازرگانی همچنین می‌تواند مستقیماً در سطح ملی به دولت کمک نماید مانند شرکت در برنامه‌های آموزش کشورهای در حال توسعه.

به علاوه در این مقاله علاقمندم روی مقوله روانسازی تجارت و بازرگانی تمرکز نموده و اهمیتی را که بازرگانی به این مساله می‌دهد مشخص نمایم. از آنجایی که کمیسیون گمرکات و مقررات تجارت اتاق بازرگانی بین‌المللی به طور مثال در ۲۰ سال گذشته روانسازی تجارت را ترویج نموده است که در واقع روانسازی یکی از اولین زمینه‌های فعالیت اتاق بازرگانی بین‌المللی بوده است و از سال ۱۹۴۷ در دستور کار این نهاد قرار گرفته است، اتهام زنده کردن سوژه‌های قدیمی قابل درک است. معذالک این گونه اخبار قابل تکرار می‌باشد. شرایط تغییر یافته است و همچنان حیاتی است که پیام ما برای کسانی که به نحوی در این

فرایند شرکت دارند، ارسال شود.

چرا روانسازی تجارت برای بازرگانی مهم است؟

تعیین ارزش روانسازی تجارت مشکل است، هم برای دولت و هم برای بازرگانی. یکی از برنامه‌های تحقیقاتی OECD نشان می‌دهد که هزینه مربوط به مقررات و تشریفات مرزی ناکارا بین ۲ تا ۱۵ درصد کل هزینه ارزش معامله می‌باشد، حتی خوش بینانه‌ترین برآوردها برآوردی از هزینه‌های ضایعات مربوطه ارایه می‌کند، این مطلب به خصوص با توجه به اینکه متوسط تعرفه گمرکی بعد از دور اروگوئه صرفاً حدود ۳/۸ درصد می‌باشد، حایز اهمیت است.

خوشبختانه نیازی نیست که اهمیت روانسازی تجارت را با اعداد ثابت کنیم. هم برای بازرگانی و هم برای دولت و به خصوص برای مصرف‌کننده قضاوت مبتنی بر شواهد روایتی و عقل سلیم کفایت می‌کند. برای مثال بسیار تعجب‌آور است که بدانید که کشور بوتسوانا در ۳۵ سال گذشته از سریعترین رشد درآمد سرانه برخوردار بوده است. یکی از دلایل این موفقیت، تشخیص زود هنگام این کشور زمین محصور بوده که ساده‌سازی تشریفات گمرکی با کشورهای همسایه کلید توسعه اقتصادی است و به همین دلیل به منظور گسترش تجارت مبادرت به تشکیل اتحادیه گمرکی با همسایه قوی خود یعنی آفریقای جنوبی نمود. از طرفی ما سرگرم تهیه مقیاسی نه به دلار بلکه برحسب دقیقه برای اندازه‌گیری هزینه تجارت ناکارآمد هستیم. نتیجه مطالعات "زمان ترخیص" سازمان گمرکات جهانی کمک می‌کند راهنمای مناسبی برای مشخص نمودن حوزه مشکلات موجود بدست آید.

چرا روانسازی تجارت برای اقتصاد جهانی اهمیت دارد؟

شش نکته زیر در این رابطه قابل ذکر می‌باشد:

۱- به طور روز افزون محصولاتی که در

یک کشور تولید و در سراسر دنیا به فروش می‌رسد، از قطعاتی که در چند کشور مختلف ساخته می‌شوند، استفاده می‌کند. به موازات افزایش پیچیدگی زنجیره عرضه، میزان تاخیر و هزینه‌های مربوط به تشریفات کند و غیرکارا در مرزها چند برابر می‌شود.

۲- تکیه هر چه بیشتر به قید "سر وقت بودن" در تولید و تحویل کالا مفهوم سر وقت بودن را در گمرکات جدید می‌بخشد.

۳- گمرکات کشورها باید به موازات رشد تصاعدی حجم مبادلات کالا در مرزها مدرنیزه شوند.

۴- همانطوری که آقای ریکوپرو در کنگره بین‌المللی روانسازی تجارت اشاره نمود، بنگاه‌های بازرگانی کوچک و متوسط به خصوص در کشورهای در حال رشد بیش از همه متضرر می‌شوند. هزینه بالا و تاخیر در امر صادرات حتی بزرگترین بنگاه‌ها را از انجام معامله می‌هراساند. بنگاه‌های کوچکتر با سرمایه کمتر و کادر محدودتر برای رویارویی با چنین مشکلات اداری ناچار به گذشت از این چنین فرصت‌هایی می‌شوند. به همین دلیل ظهور شرکت‌های چندملیتی تشخیص میزان هزینه‌های وابسته به تاخیرات گمرکی و پیچ و خم‌های اداری را آسان‌تر نموده است.

۵- آزادسازی تجارت و به تبع آن کاهش یا برداشتن تعرفه‌ها توجه انسان را به مشکلات غیرتعرفه‌ای و معضلات عملی در تجارت بین‌المللی به خصوص تشریفات دست و پاگیر گمرکی جلب نموده است. برای دستیابی کامل به مزایای موافقت‌نامه‌های منعقد شده این موانع باید از سر راه برداشته شوند.

۶- از همه مهمتر اینکه تصمیمگیری‌های مربوط به سرمایه‌گذاری در هر کشور منوط به توان کشور در تضمین جریان قابل اعتماد مواد خام و قطعات به واحدهای تولیدی و برعکس می‌باشد. تشریفات گمرکی کالا تبدیل به یک امتیاز قابل رقابت ملی شده است به خصوص در جذب

سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی.

همگی این عوامل موجب شد تا اتاق بازرگانی بین‌المللی در سال ۱۹۹۷ میلادی مبادرت به انتشار "راهنمای گمرکات بین‌المللی" که اخیراً نیز تجدید چاپ شده است، بنماید. این راهنما شامل مواردی از معیارهای اداری و اجرایی اداره گمرکات می‌باشد که برای بازرگانی مهم است. از سال ۱۹۹۶ سازمان گمرکات جهانی و اتاق بازرگانی بین‌المللی فصل نوبنی از همکاری را برای تعیین و تشخیص ابزار و استراتژی‌های مناسب برای گسترش روانسازی تجارت آغاز نموده‌اند. ما روی پروژه‌های مهمی نظیر کنوانسیون تجدیدنظر شده کیوتو و سیستم هارمونیزه شده طبقه‌بندی کار می‌کنیم و همچنین با یونیسف و سازمان ملل و گروه کاری روش‌های تجارت جهانی همکاری داریم. روانسازی تجارت مدت‌ها در مقایسه با سایر سوره‌های جذاب تجارت نقش بسیار کم رنگی داشت و اگر بالاخره توانست در دستور کار سازمان تجارت جهانی به خصوص در کنفرانس وزرایی سازمان یاد شده در سنگاپور قرار گیرد، مدیون مبارزات تبلیغاتی بازرگانی به رهبری اتاق بازرگانی بین‌المللی است. در واقع روانسازی تجارت پیچیدگی‌های خاص خود را دارد هم تکنیکی است و هم پیش پا افتاده. یکی از مهمترین مساعی طرفداران روانسازی تجارت بهره بردن از توجه سیاسی و تعهد کافی برای تداوم مبارزه می‌باشد. فراخوان انجام مذاکرات برای روانسازی تجارت در اعلامیه وزرایی در حد سازمان تجارت جهانی و توجهی که ناگزیر پس از رویداد استراتژیک ۱۱ سپتامبر به مسایل امنیتی مبذول شد، صحنه را تغییر داد. اگرچه هنوز کارهای باقیمانده زیاد است به خصوص متقاعد شدن کشورهای در حال توسعه از ارزش روانسازی تجارت و کمک به آنها در بهره‌مند شدن از منافع آن برای اولین بار روانسازی تجارت در صدر دستور کار دولت‌ها قرار گرفته است.

قدم‌های اصلی باقیمانده

موفقیت کنفرانس جهانی روانسازی تجارت که UNECE برگزار کرد، نشان از اتفاق مهم دیگری داشت: شناخت و قبول نیاز به هماهنگ کردن منافع گوناگون که در این مقوله پیچیده مطرح می‌باشد. این کار آسانی نیست چه روانسازی تجارت با بسیاری از زمینه‌های تخصصی مانند حمل و نقل، تکنولوژی، تشریفات گمرکی و تعدادی از فعالیت‌های دولت مانند امنیت، جمع‌آوری درآمد، آمار و تجارت در رابطه می‌باشد. وجود یک استراتژی شفاف و موزون برای روانسازی تجارت اساسی می‌باشد. اگر دست‌اندرکاران نتوانند ضمن همکاری بیشتر از منابع و ظرفیت‌های موجود خود بهترین استفاده را بنمایند ساده کردن و مدرنیزه کردن مراحل غیرممکن خواهد بود. این مطلب به خصوص در زمینه توانمندسازی صادق است که به حق به عنوان یک اولویت مطرح شده است. توجه سیاسی بدون ریسک نمی‌باشد. باید اطمینان حاصل کنیم از فرصت‌هایی که در اختیار داریم بهترین استفاده را می‌بریم. پیام شفافی برای دولت‌ها باید ارسال گردد که:

- ۱- روانسازی تجارت فی‌نفسه برای جامعه بازرگانی، برای دولت و برای مصرف‌کننده اهمیت دارد. روانسازی تجارت نباید وجه المصلحه معاملات قرار گیرد. تمام کشورها از روانسازی تجارت بهره می‌گیرند. شرایط برد- برد می‌باشد.
 - ۲- امنیت و روانسازی تجارت دو هدف متناقض نمی‌باشند. نظام کارا و مدرن کنترل در مرزها فقط در خدمت روانسازی تجارت قرار نمی‌گیرد بلکه موجب افزایش امنیت و حتی درآمد بیشتر می‌گردد.
- در حالی که ما خواهان تعهد سیاسی می‌باشیم، علاقه نداریم که بحث‌ها وجدال- های تئوریک ما را از انجام کار اصلی دور نگاه دارد. پس از حصول موافقت باید تبعات عملی متن‌ها و ابزارهای تولید شده را ارزیابی نماییم. به علاوه این ارزیابی باید دایمی باشد

چون تجارت به صورت دایم گسترش می‌یابد.

بازرگانی باید چه نقشی ایفا نماید؟

جامعه بازرگانی در سطح ملی و از طریق سازمان‌هایی چون اتاق بازرگانی بین‌المللی یکی از شرکاء اصلی روانسازی تجارت محسوب می‌گردد. خدمات ملموس جامعه بازرگانی به روانسازی تجارت شامل سیستم کارنه ATA و طرح BASC که در فوق اشاره شد می‌باشد. جامعه بازرگانی یکی از منابع کارشناسی در تجارت، تکنولوژی و ایجاد تغییرات و بدین ترتیب می‌تواند منشاء راه‌حل‌های سیاست‌گذاری و اقدامات عملی باشد. جامعه بازرگانی همچنین می‌تواند مستقیماً آرایه کمک نماید مانند شرکت در برنامه‌های آموزشی فنی برای تشریح آخرین روش‌های تولید و نشان دادن آخرین ابزار شرکت‌ها در مقابله با تقلب در کالا. به علاوه بازرگانان می‌توانند نمونه‌های موثری از تجارب به دست آمده از مسایلی که در مرزها اتفاق می‌افتد و تاثیر بخشی راه‌حل‌ها را در اختیار مسوولین قرار دهند.

گفتگو با بخش بازرگانی نوآوری در تجارت را تسهیل می‌نماید و از تکرار مکررات و تصمیمات غلط جلوگیری می‌کند. تداوم گفتگو برای هماهنگ بودن با شرایط اقتصادی و تجاری که به طور دایم در دست تغییرات اساسی می‌باشد، مفید است.

اتاق بازرگانی بین‌المللی به عنوان سازمان بازرگانی جهانی سهمی از این گفتگو با تمام سازمان‌هایی که در این انجمن امروز نمایندگی دارند، داشته و سعی دارد از طریق کمیته‌های ملی روابط مولد با بخش بازرگانی و دولت‌ها داشته باشد. ما با شما ادامه همکاری می‌دهیم تا تضمین نماییم که فرصت‌های موجود امروز تبدیل به یک نظام کنترل کارا، موثر، شفاف و قابل پیش‌بینی در مرزها شده و نتایج قابل انتظار رفاه اقتصادی را که حاصل کل این مساعی است در بر داشته باشد.

